

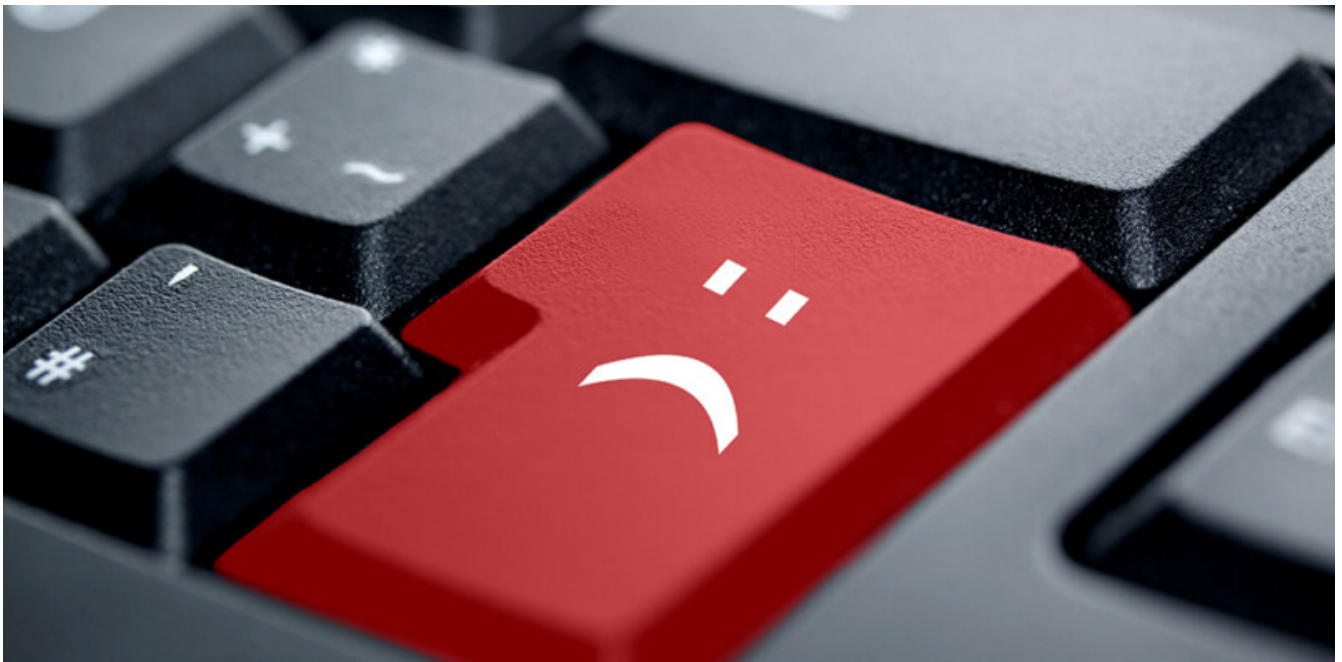
INTERVIEWS | 1 JULI 2022

IIA-TUCHTRAAD: “HET DOEL IS NIET SANCTIONEREN, MAAR GEDRAGSVERANDERING”

Auteur: Drs. Bram Bouwman RO

Beeld: Adobe Stock

Leestijd: 7 min

Een centrale plek waar je terechtkunt om een klacht te melden en waar deze zorgvuldig wordt behandeld. In de huidige tijd is dit een must voor iedere organisatie of beroepsgroep. Maar hoe is dit eigenlijk binnen het IIA geregeld? André den Exter, voorzitter van de raad van tucht van het IIA aan de tand gevoeld.

Wat doet de raad van tucht van het IIA?

“De raad van tucht (RvT) behandelt klachten die tegen leden van IIA Nederland zijn ingediend. Het klachtrecht is een vorm van verenigingstuchtrecht en beoogt de naleving van de beroepsnormen die gelden voor leden. Het doel van de RvT is om een uitspraak te doen over de voorgelegde klacht. Tegen een uitspraak van de RvT is beroep mogelijk bij de raad van beroep (RvB).”

Voor welke zaken is de RvT bedoeld?

AUDIT

MAGAZINE

“De RvT heeft als doelstelling de kwaliteit van de beroepsgroep te bewaken. Op basis van een ingediende klacht, wordt gedrag getoetst aan de eigen beroepsnormen. De RvT reflecteert op het handelen van leden en toetst of er mogelijk sprake is geweest van schending van de beroepsnormen. De inkomende klachten kunnen divers qua inhoud en context zijn. Voor iedere beroepsgroep is het van belang dat er een dergelijke functie als de RvT is die in staat is om op objectieve en onafhankelijke wijze een klacht te beoordelen en af te handelen.”

André den Exter: “Het veilig melden van fouten of klachten dient het bedrijfsbelang, de werknemer, de patiënt c.q. cliënt”

Hoe belandt een zaak bij de RvT?

“Een klacht kan schriftelijk ingediend worden bij het secretariaat. Dit kan door een IIA-lid of door het IIA-bestuur, maar ook andere belanghebbenden of derden die met een IIA-lid te maken hebben gehad, kunnen een klacht melden. De RvT ontvangt via de secretaris de ingekomen klacht en toetst deze vervolgens op ontvankelijkheid.”

Wat is het vervolg van de procedure?

“Indien de klacht ontvankelijk is wordt deze vervolgens in behandeling genomen. In dat geval wordt de beklaagde uitgenodigd schriftelijk te reageren op de klacht. Vervolgens worden in een vooroverleg de schriftelijke stukken besproken in de RvT, waarna een zittingsdatum wordt gepland waarvoor partijen (klager en beklaagde) worden uitgenodigd. Voorafgaand aan de zitting worden over en weer schriftelijke stukken uitgewisseld.”

En dan volgt de hoorzitting

“Ja. Tijdens de hoorzitting worden partijen in de gelegenheid gesteld mondeling te reageren op elkaars standpunten. Tevens kan de RvT vragen stellen aan partijen. Het beginsel hoor en wederhoor is een belangrijk uitgangspunt in het verenigingsstuchtrecht. Inhoudelijk wordt de ingekomen klacht getoetst aan de IIA-beroepscode. Aspecten zoals integriteit, vertrouwelijkheid en transparantie staan centraal in de beoordeling.”

Wat zijn belangrijke zaken bij de afwikkeling van een zaak?

AUDIT

MAGAZINE

“Vanuit de RvT is het van belang om scherp te krijgen wat de klacht omvat. Hierbij wordt de context meegenomen hoe iemand tot een bepaald oordeel of handelen is gekomen. Nadat de voorzitter de hoorzitting heeft geschorst, volgt een interne bespreking met de RvT en volgt een gemotiveerd oordeel. Een klacht kan als gegrond, deels gegrond of ongegrond worden beoordeeld. Over de uitspraak worden partijen schriftelijk geïnformeerd. Na de uitspraak van de RvT hebben de klager en beklaagde nog de mogelijkheid om via de raad van beroep in beroep te gaan.”

“Het gaat erom dat voor de betrokkene(n) duidelijk wordt waarom in de ogen van beroepsgenoten (on)juist gehandeld is”

Welke mogelijke sancties kan de RvT geven?

“Het doel van de RvT is niet om personen te sanctioneren, maar juist om gedragsverandering te realiseren in overeenstemming met de beroepscode. Het gaat erom dat voor de betrokkene(n) duidelijk wordt waarom in de ogen van beroepsgenoten (on)juist gehandeld is. Om dit in bredere zin te bewerkstelligen, is het publiceren van een uitspraak vanuit het klachtrecht een mogelijke optie. Dit is waar de RvT toegevoegde waarde binnen de beroepsgroep kan leveren. In andere sectoren, waaronder de gezondheidszorg, worden geanonimiseerde tuchtuitspraken ook in het medisch vakblad gepubliceerd en zo nodig voorzien van commentaar. Vaak volgen daarop reacties en discussies binnen de beroepsgroep. Dergelijke casuïstiek dient als reflectie voor beroepsgenoten; hoe hij in een vergelijkbare situatie gehandeld zou hebben.”

En wat zijn de belangrijkste consequenties voor het aangeklaagde IIA-lid?

“Zoals gezegd gaat het om een kwaliteitsbeoordeling en wordt een IIA-lid ‘de maat genomen’ door collega’s. Eventuele ontzegging van het lidmaatschap van de vereniging of een geldboete zijn de zwaarst mogelijke maatregelen. Maar een berisping of waarschuwing is impliciet de belangrijkste maatregel. Het betreft een gemotiveerd oordeel van vakbroeders waarin wordt aangegeven dat je niet professioneel of adequaat gehandeld hebt. Een dergelijk oordeel kan veel impact hebben op een persoon en/ of carrière.”

Welke meldingen ontvangt de raad van tucht?

“Eigenlijk heeft de RvT een nagenoeg slapend bestaan. Na de installatie in 2017 kwamen wij in 2021 pas voor de eerste keer in actie. De inkomende klacht betrof een integriteitsissue en werd deels gegrond verklaard. In beroep werd de uitspraak grotendeels overgenomen. Voor 2017 was er ook eenmaal sprake van een klacht.”

Zo weinig...

“Binnenkort hebben we een gesprek met de leden van de RvT en kijken we samen hoe nu verder. Vooralsnog is het gissen waarom er weinig klachten over IIA-leden gemeld worden, maar ik zie een aantal mogelijke oorzaken. Allereerst is het de onbekendheid van de RvT, weinig leden weten van ons bestaan. Ten tweede kan er sprake zijn van een mogelijke drempel, het kost tenslotte veel energie en/of moed om een procedure te starten.”

En wat nog meer?

“Een andere oorzaak kan de vermeende niet-onafhankelijke positie van de RvT zijn. De slager keurt immers zijn eigen vlees is de gedachte. Overigens ten onrechte. Maar mogelijk zijn er alternatieve vormen van geschillenbeslechting/klachtrecht waaronder een ombudsman of vertrouwenspersoon in de eigen organisatie. Dergelijke klachtopties dienen als aanvulling op het verenigingstuchtrecht als kwaliteitswaarborg.”

Waarin onderscheidt de RvT zich ten opzichte van een vertrouwenspersoon?

“De RvT is een commissie die bestaat uit een onafhankelijke voorzitter en IIA-leden benoemd door het IIA-bestuur. De voorzitter komt niet uit de sector, de RvT-leden hebben deze affiniteit wel. Daarnaast functioneert de RvT volstrekt onafhankelijk van het IIA. Wel fungeert de IIA-bestuurder als secretaris van de RvT, maar hij heeft daarin geen stem. Een vertrouwenspersoon heeft binnen een organisatie ook een zekere onafhankelijke positie, maar diens functie is een wezenlijk andere, hij fungeert als aanspreekpunt en heeft een primair bemiddelende en signalerende functie. Tuchtigen is voorbehouden aan anderen.”

Wat doet de RvT om zijn zichtbaarheid te vergroten?

“Een orgaan als de RvT is niet actief aan het werven of promoten, dat is niet hun taak. Maar de RvT is zich bewust dat het beperkte aantal tuchtzaken niet echt bijdraagt aan de verdere ontwikkeling van de beroepsnormen. Wellicht kan binnen het IIA meer aandacht besteed worden aan het thema tuchtrecht. Binnen het IIA is de RvT aanwezig bij de jaarlijkse algemene ledenvergadering en levert een bijdrage aan het jaardocument. Op de IIA-website is ook de benodigde informatie en het actuele [reglement van tucht](#) te vinden. Ten tijde van oprichting is er ook een stuk gepubliceerd in [Audit Magazine \(pag. 10\)](#).”

“Gezien de voorbeeldfunctie en onafhankelijke positie die de internal auditfunctie heeft, verwacht je dat vanuit deze onafhankelijke rol ook tegenspraak plaatsvindt”

Wat is uw kijk op recente ontwikkelingen omtrent grensoverschrijdend gedrag?

“Het is onmiskenbaar dat afgelopen maanden landelijk enorm veel aandacht is geweest voor dit thema. Naast de officiële nieuwskanalen zijn er ook veel artikelen, blogs en officiële statements vanuit diverse sectoren gepubliceerd. Vanuit de RvT zijn er jaarlijks meerdere momenten waarin actuele ontwikkelingen, inclusief integriteit en ongewenst gedrag, worden besproken. Eenmaal per jaar is er een bijeenkomst met het bestuur, daarnaast zijn er eigen interne evaluaties met alle RvT-leden.”

Welke ontwikkelingen zijn dit?

“Wij kijken periodiek wat er om ons heen gebeurt, ook in vergelijkbare sectoren. Zo vergelijken we onszelf met andere beroepsgroepen waaronder de accountancy. Bij inhoudelijk procedurele zaken kijken we of wij vergelijkbare stappen zouden doorlopen en of we van elkaar kunnen leren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan ontvankelijkheidsverklaringen. Of een specifieke vraagstelling zoals: wanneer ben je een belanghebbende? Wanneer is integriteit aan de orde en in welke mate kijk je naar mogelijk grensoverschrijdend gedrag in de privésfeer?”

En hoe verhoudt de internal auditor zich tot andere beroepsgroepen?

“De functieomschrijving en positionering van een internal auditor is natuurlijk een bijzondere. Gezien zijn toetsende karakter en onafhankelijke positie, verwacht men juist van de internal auditor dat hij van onbesproken gedrag is. Er zijn bij mijn weten geen zaken in het nieuws geweest waarbij een internal auditor van ongewenst gedrag wordt beticht. Dit kan er natuurlijk ook mee te maken hebben dat dit soort kwesties intern worden afgehandeld en hier bewust geen ruchtbaarheid aan wordt gegeven aangezien het bedrijfsbelang dan geschaad wordt.”

Wat kan de IIA-beroepsgroep nog van anderen sectoren leren?

“Hier past enige bescheidenheid. Maar te oordelen naar het aantal tuchtklachten denk ik dat er minder geklaagd wordt dan eigenlijk ‘wenselijk’ is. Ter vergelijking met de zorgsector: als er in een zorginstelling geen klachten zijn, of (bijna)fouten niet gemeld worden, dan moeten bij het bestuur en de toezichthouders alle alarmbellen afgaan. Dan is er iets grondig mis met het veilig melden van klachten. Veilig melden van fouten of klachten dient het bedrijfsbelang, de werknemer, patiënt c.q. cliënt. Maar wellicht klagen IIA-leden of belanghebbenden niet graag over beroepsgenoten. Meer inzicht in de oorzaken van de beperkte meldingen is dan gewenst.”

Wat wilt u de IIA-leden nog meegeven?

"Ik ga in ieder geval geen oproep doen aan leden om zich bij ons te melden als daar geen aanleiding toe is. Wel wil ik het belang van de gedragscode nogmaals onder de aandacht brengen. De kwaliteit van de beroepsgroep kan nog verder verbeterd worden, hiervoor is het essentieel om de gedragsregels te kennen en vervolgens ook toe te passen."

Wat bedoelt u daar precies mee?

"Het streven van een IIA-lid is het verenigingsbelang te dienen. Echter, in de praktijk blijft de afweging tussen bedrijfs- en individueel belang altijd een lastige. In complexe casuïstiek kan ik me voorstellen dat een auditor voor integriteitsvraagstukken komt te staan. Maar zeker gezien de voorbeeldfunctie en onafhankelijke positie die de internal auditfunctie heeft, verwacht je dat vanuit deze onafhankelijke rol ook tegenspraak plaatsvindt."

Over

André den Exter is als universitair hoofddocent Gezondheidsrecht verbonden aan de Erasmus Law School, Erasmus Universiteit Rotterdam en tevens werkzaam als toezichthouder bij verschillende zorginstellingen.

Tags: Gedrag

Bron url: <https://auditmagazine.nl/interviews/ia-tuchtraad-het-doel-is-niet-sanctioneren-maar-gedragsverandering/>